

MANDATUL ÎN SISTEMUL DE DREPT GREC

Av. Michiforidis Adreas
(Atena, Grecia)

Le mandat est soumis, en général, aux règles contractuelles même si le contrat de mandat est différent par rapport aux simples relations de décence sociale. Le mandat est contrat, en ce qui concerne le sens technique de la notion, lorsque les parties contractantes s'obligent "du point de vue juridique" ou, plus exactement, s'il est "justifié par rapport aux autres".

1. Noțiune (articolul 713¹). Mandatul este contractul prin care una din părțile contractante și anume mandantul (creditorul) însărcinează cealaltă parte și anume pe mandatar (pe debitor), să desfășoare acțiune fără plată. Prin mandat se înțelege "una din cele mai obișnuite forme de contract din cadrul schimburilor precum și orice acțiune care se execută în mod gratuit și care are un caracter personal și confidențial". Articolul 713 al Codului Civil Elen definește noțiunea de mandat ca fiind evoluția mandatului (mandatum) în sens restrâns. Este binecunoscut faptul că și în dreptul roman mandatul (mandatum) se caracterizează prin gratuitate din partea mandatarului. Scopul principal al mandatului nu era interesul personal al părților contractante ci datoria (officium) sau relația de prietenie (amicitia). Stabilirea unui echivalent (honorarium sau salarium) asupra prestației și asupra mandatului pe durata desfășurării "lucrărilor libere" a lărgit însă sfera noțiunii de acțiuni cu plată ale mandatului².

În acest fel se precizează dar în același timp se și limitează conținutul semantic al noțiunii deoarece în limbajul schimburilor, noțiunea de mandat se folosește mai ales în accepțiunea sa comună pentru aproape orice declarație de voință. Noțiunea de mandat folosită în Codul Civil nu este nici pe departe cuprinsă în aria de semnificații a termenului în accepțiunea sa comună. Diferența aceasta dintre sensul comun și sensul juridic face confuză noțiunea de mandat³. Prin urmare mandatul se supune în general regulilor contractuale deși contractul de mandat este diferit față de simplele "relații de decență socială". Adică mandatul este contract, cât privește sensul tehnic al noțiunii, atunci când părțile contractante se obligă "din punct de vedere juridic" sau mai exact "justificat față de semenii"⁴.

2. Caracterul mandatului. Obiectul mandatului este "desfășurarea unei activități", adică depunerea de energie umană într-o lucrare iar în termeni mai generali - noțiunea de acțiune. Mai corect obiectul mandatului poate fi un act de orice natură (fie

---

¹ Prin contractul de mandat, mandatarul are obligația de a executa fără plată activitatea cu care l-a însărcinat mandantul. Articolul 713 al codului Civil Elen, Codurile Bibliotecii de Drept, ediția a XIX-a, 2004.

² Dreptul Special al Obligațiilor, Partea a II-a, P.I. Zepu, Ediția B, 1965.

³ Dreptul Special al Obligațiilor. Dreptul Civil, A. Gheorghiadis și M. Stathopoulos, Editura Sakkula, 1980.

⁴ Dreptul Special al Obligațiilor, Partea a II-a, P.I. Zepu, Ediția B, 1965.

juridică, fie materială⁵) cu condiția de a fi gratuit, și de a nu se primi nimic în schimbul executării lucrării deoarece în cazul din urmă avea de-a face cu un contract de muncă⁶ sau cu lucrare remunerată⁷.

În primul rând mandatul este un contract unilateral pentru că acțiunea asumată de mandatar pentru executarea lucrării se realizează gratuit (merces). Cu toate acestea mandatul nu se încadrează în categoria contractelor strict unilaterale (așa cum sunt donația sau garanția) ci intră în categoria contractelor imperfecte deoarece din acesta se pot naște și drepturi ale mandatarului. Adică mandatul ca contract dă naștere mai ales la obligații în sarcina mandatarului⁸ iar eventualele obligații care se nasc în sarcina mandantului nu reprezintă echivalent de schimb pentru obligațiile mandatarului⁹. Nu este însă imposibil ca pe parcursul funcționării mandatului să creeze și obligații care acționează împotriva mandantului, fie pentru plata unor cheltuieli, fie pentru recuperarea unor daune.

Prin urmare mandatul este de sine stătător, generator de obligații (în cadrul unei relații care ea însăși este generatoare de obligații), are caracter de angajament și causal adică acționează ca obligație a mandatarului de a executa mandatul având drept cauză libertatea între părți și drept rezultat - crearea așa-numitei relații "mandant-mandatar".

Mandatul se distinge prin caracterul său confidențial din care rezultă că mandatarul nu poate înlocui altă persoană¹⁰ pe durata executării mandatului în afară de cazul în care este silit de împrejurări și în nici un caz nu are dreptul de a se abate de la limitele mandatului¹¹.

Caracterul personal și confidențial al mandatului determină esența mandatului ca contract prin care mandantul are ca scop să obțină ceva din partea mandatarului.

3. Forma mandatului. Mandatul este liber de formă din moment ce nu se încadrează în categoria de contracte solemne dar în cazul în care are ca obiectiv constituirea unui act juridic formal se supune tipului (forme) actului juridic încheiat, astfel fie că mandatarul își ia răspunderea să încheie contractul în nume propriu dar în folosul mandantului. În caz că nu se respectă forma adecvată, mandatul e considerat nul.

În acord cu articolul 1964 din Codul Civil Francez "mandatul este acțiunea care oferă unei alte persoane puterea de a acționa în numele și în sarcina altcuiva. Contractul nu este perfect prin acceptarea mandatarului". Definiția aceasta a fost criticată violent în Franța

---

⁵ Legislația în curs (pe articole) Codul Civil Articolul 713. Mandatul. Probleme rezultate din raportul de mandat (Studiu de K. Surlu).

⁶ Articolul 648 al Codului Civil Elen. Prin contractul de muncă, muncitorul are obligația de a presta patronului muncă - pe o perioadă limitată sau nelimitată - iar patronul trebuie să-i depună salariul stabilit.

⁷ Articolul 681 al Codului Civil Elen. Prin contractul de antrepriză, antreprenorul are obligația de a executa lucrare asumată iar patronul are obligația de a-i depune salariul stabilit.

⁸ Dreptul Obligațiilor, K. A. Kafka, Volumul A, Ediția B, 1965.

⁹ Manula de Drept. Obligațiile. Parte Specială, Volumul B, Hristu, Filiiu, Editura Sakkula 1986.

¹⁰ Articolul 715 al Codului Civil Elen. Suplinirea mandatarului în caz că nu există o prevedere contrară - nu are dreptul de a suplini pe alcibeva în executarea mandatului în afară de situația în care e silit de împrejurări sau în situația în care există obiceiul de a suplini.

¹¹ Articolul 717 al Codului Civil Elen. Abateri de la limitele mandatului. Mandatarul se poate abate de la limitele mandatului numai atunci când se află în imposibilitatea de a-l informa pe mandant și în același timp este evident că mandantul ar fi permis abaterea dacă ar fi cunoscut evenimentele care au provocat abaterea.

ca fiind eliptică și confuză mai ales având în vedere că în primul enunț se definește împuternicirea¹².

În definiția de mai sus nu se specifică dacă este vorba despre natura gratuită a mandatului. Această neînțelegere este rezolvată de articolul 1986 care menționează că "mandatul este gratuit atunci când nu există o prevedere contrară". În afară de Codul civil francez mai există și alte coduri care confundă mandatul cu împuternicirea: a) vechiul Cod civil italian deși în Italia nu persistă această opinie; b) Codul civil egiptean mixt care este o copie a Codului civil francez; c) Codul civil austriac în care se observă aceeași confuzie între mandat și împuternicire¹³.

Spre deosebire de drepturile amintite, unde mandatul și împuternicirea sunt considerate noțiuni identice și strâns legate, în Codul elen, între ecele două noțiuni se face o distincție clară. În accepțiunea elenă, mandatul este un contract care are ca scop desfășurarea unei acțiuni de orice natură de către un mandatar pe când împuternicirea este un act juridic unilateral prin care se acordă putere de reprezentare a unei persoane și care are ca scop numai executarea actului juridic.

Mandatul este un raport licit care se poate baza pe împuternicire pe când împuternicirea nu prevede ca condiție necesară existența unui mandat. De asemenea, împuternicirea, ca act juridic unilateral, nu conține în sine un mandat (care este contract¹⁴).

3. Diferența dintre mandat și împuternicire. În dreptul roman precum și în alte legislații contemporane nu se face o distincție clară între mandat și împuternicire întrucât sunt considerate noțiuni strâns legate între ele și în multe cazuri una o include pe cealaltă. În trecut, în Codul elen, înainte de apariția Codului civil al dreptului în vigoare, împuternicirea se considera drept un element al mandatului¹⁵.

Diferența exactă dintre cele două noțiuni constă în următoarele:

Împuternicirea are ca scop o acțiune în numele celui reprezentat pe când mandatul poate avea ca scop și acțiuni în numele ambelor părți cu condiția de a se acționa în folosul persoanei reprezentate. Mandatul nu include neapărat și împuternicirea dar nici împuternicirea nu presupune în mod necesar un mandat. Mai corect, mandatul nu are drept scop executarea actului juridic de către mandatar ci executarea de către acesta din urmă a oricărei alte acțiuni. Prin urmare nu este necesară existența unei împuterniciri deoarece împuternicirea devine necesară numai atunci când mandatarul urmează să execute un act juridic în numele mandantului¹⁶.

De asemenea, împuternicirea poate exista independent de mandat atunci când împuternicirea se bazează pe un alt raport, ca de exemplu pe un raport intern (contractul de muncă¹⁷). În ceea ce privește latura productivă, mandatul este un contract generator de obligații pe când împuternicirea este un act juridic unilateral, de sine stătător, independent de raportul principal (fundamental) care nu e necesar să fie un contract de mandat. Cât privește conținutul, mandatul îl obligă pe mandatar să execute mandatul pe când

¹² Planiol Ripert Savatier Traité, Tome XI, 1427.

¹³ Renumerarea lucrării. Deosebirea dintre contractul de antrepriză și mandat, F.P. Țețeku, 1980.

¹⁴ Legislația în curs (pe articole) Articolul 216, "Viciile împuternicirii" în Dreptul civil elen.

¹⁵ Foarte des în hotărârile judecătorești se foloseau noțiunile de : mandat, mandant și mandatar atunci când era vorba de împuternicire.

¹⁶ Principii generale ale dreptului civil, G. Balis, Ediția a VIII-a, Editura Sakkula, 1961.

¹⁷ K. Asprogheraka-Griva, Principii generale ale dreptului civil, Ediția I, Editura Sakkula, 1981.

împuternicirea îi acordă acestuia numai puterea de reprezentare directă a mandantului în momentul executării mandatului¹⁸.

Din punct de vedere al naturii, contractul este cauzal, adică are ca scop desfășurarea oricărei acțiuni care se referă la relația dintre părți "din interior" pe când împuternicirea este necondiționată adică nu depinde de scopul juridic pentru care este emisă și nici de raportul intern.

Prin mandat se stabilesc raporturile interne dintre mandant și mandatar și mai ales cele care se referă la acțiunile pe care mandatarul este obligat să le execute. Spre deosebire de acesta, împuternicirea se referă la raportul împuternicitului ca reprezentant legal cu terții (raport extern¹⁹). Cât privește forma de încheiere, mandatul e liber de forma (articolul 158 din Codul civil elen). Împuternicirea este de regulă lipsită de formă însă în cazul în care actul juridic la care se referă se încadrează într-o anumită formă, atunci și împuternicirea se va încadra în acea formă (articolul 217 alineatul 2, Codul civil elen).

Referitor la modalitatea și amploarea coexistenței lor împuternicirea care în anumite împrejurări se sprijină pe raportul fundamental al mandatului (numai atunci când conținutul mandatului se referă la executarea unor fapte juridice în numele și în sarcina mandantului) se bazează pe reprezentarea imediată. Adică împuternicirea reprezintă mijlocul necesar de reușită și în schimb într-un mandat nu este posibil să existe împuternicire care să aibă drept conținut realizarea unor fapte materiale.

În cazuri foarte rare când există un mandat care se referă la executarea unor fapte juridice în numele mandatarului (reprezentarea indirectă) înseamnă că mandatarul are posibilitatea și ocazia de a executa mandatul, în acord cu regula, fie prin reprezentare directă, fie prin reprezentare indirectă. În cazul unui mandat cu conținut direct, mandatul poate constitui raportul fundamental și pentru alt act juridic unilateral și de sine stătător și anume pentru consimțământ²⁰ "în acord cu articolul 236 al Codului civil elen".

Consimțământul și împuternicirea îndeplinesc scopuri paralele în cadrul mandatului, adică împuternicirea legalizează puterea de reprezentare directă a reprezentantului, iar acordarea consimțământului încorporează puterea de dispoziție a mandantului (cel în drept) și legalizează puterea de reprezentare indirectă a acestuia pe durata executării actelor juridice²¹.

---

¹⁸ Obligații speciale ale Codului civil, A. Gheorghiadis și M. Stathopoulos, Editura Sakkula, 1980.

¹⁹ K. Asprogheraka-Griva, Principii generale ale dreptului civil, Ediția I, Editura Sakkula, 1981.

²⁰ Articolul 236 al Codului civil elen. Dacă pentru a fi valabil un act juridic este nevoie de consimțământul unui terț, acesta se acordă printr-o declarație către una sau către cealaltă parte și nu este necesar să se întocmească în forma cerută de actul juridic (decât dacă există o prevedere expresă).

²¹ Obligații speciale Codului civil, A. Gheorghiadis și M. Stathopoulos, Editura Sakkula, 1980.